

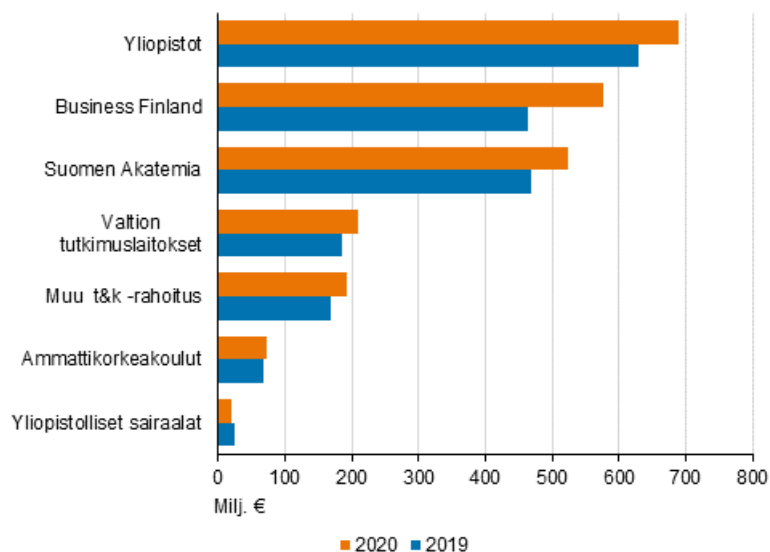
Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa 2020, lopulliset tiedot

Vuoden 2020 tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus valtion talousarviossa

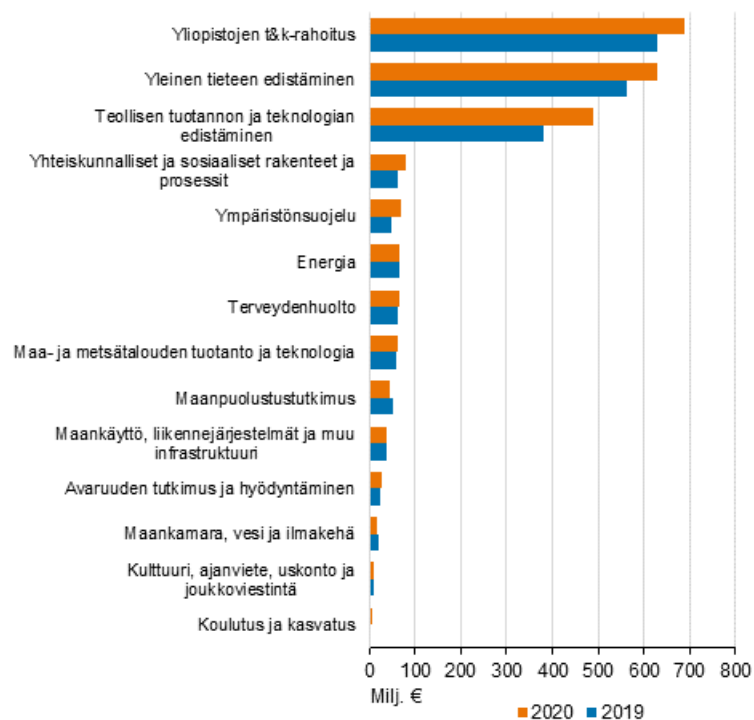
Vuoden 2020 tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus on tarkentunut ennakkolisiin lukuihin nähden. Tilastokeskuksen mukaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan budjetoitiin valtion talousarviossa vuodelle 2020 kaikkiaan 2 286,6 miljoonaa euroa, mikä on ennakkotietoja merkittävästi vähemmän. Helmikuussa (25.2.2021) julkaistu ennakkollinen budjettirahoitus vuodelle 2020 sisälsi Covid-19 pandemiasta aiheutuneen liiketoiminnan häiriötilannerahoituksen kokonaisuudessaan, mutta lopullisista t&k-rahoitustiedoista häiriötilannerahoitus on poistettu, sillä tästä liiketoiminnan kehitysrahoituksesta ei voida luotettavasti arvioida mahdollista varsinaisen tutkimus- ja kehittämisrahoituksen osuutta.

Rahoittajaorganisaatioiden mukaan suurin osa tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta suuntautui yliopistojen tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Business Finlandin tutkimus- ja kehittämisrahoitus oli vuoden 2020 talousarviossa 575,6 miljoonaa euroa. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat olivat 524,8 miljoonaa euroa vuonna 2020. Tavoiteluokittain tarkasteltuna valtaosa rahoituksesta kohdistui yliopistojen tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja yleisen tieteen edistämisen ohella teollisen tuotannon ja teknologian edistämiseen, joka on pääosin Business Finlandin ja VTT:n rahoittamaa. Yleisestä tieteen edistämisestä valtaosa taas on Suomen Akatemian tutkimusrahoitusta.

T&k-rahoitus valtion talousarviossa vuosina 2019-2020 rahoittajaorganisaation mukaan

T&k-rahoitus valtion talousarviossa vuosina 2019-2020 yhteiskuntapoliittisen tavoiteluokan mukaan

Vuoteen 2019 nähden kasvua valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksessa oli kaikilla organisaatioilla yliopistollisia sairaaloita lukuun ottamatta. Yhteiskuntapoliittisen tavoiteluokan mukaan kasvua oli eniten suurimpien tavoiteluokkien ohella ympäristönsuojeluun liittyvässä tutkimustoiminnassa, joka sisältää muun muassa erilaisten ympäristöhaittojen tunnistamiseen, alkuperään ja syihin liittyvän tutkimuksen. Kokonaisuudessaan valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitus kasvaa vuodesta 2019 vuoteen 2020 noin 278 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 tarkentuneet luvut löytyvät [tietokantataulukoista](#).

Sisällys

Laatuseloste: Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa.....	5
---	---

Laatuseloste: Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto tuotteen tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Tilaston kohteena on valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitus ja erityisesti sen kehitys vuonna 2020. Tilasto sisältää tietoja julkisen sektorin organisaatioille valtion talousarviossa myönnetystä tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta. Suomessa tehtävän t&k-toiminnan rahoituksen ohella tilasto kattaa myös kansainvälisten tiedejärjestöjen, tutkimusorganisaatioiden ja t&k-ohjelmien rahoitusta. Epäsuora rahoitus, kuten tutkimus- ja kehittämistoiminnan verohelpotukset, ei sisälly tilastoon. Muuttujana on t&k-rahoituksen määrä. T&k-rahoitusta tarkastellaan hallinnonaloittain sekä organisaation ja tutkimuksen yhteiskuntapoliittisen tavoitteen mukaan.

Tietoja käyttävät Suomessa julkinen tiede- ja teknologiahallinto budjettisuunnittelun apuna sekä kansainvälisiä vertailutietoja kokoavat Eurostat, OECD ja UNESCO. T&k-tiedoilla on myös yleistä poliittista merkitystä arvioitaessa Suomen ja EU:n kilpailukykyä suhteessa muihin alueisiin.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Tutkimus- ja kehittämistoiminnalla (t&k) tarkoitetaan systemaattista toimintaa tiedon lisäämiseksi ja tiedon käyttämistä uusien sovellusten löytämiseksi. Kriteerinä on, että toiminnan tavoitteena on jotain oleellisesti uutta. Tutkimus- ja kehittämistoimintaan sisällytetään perustutkimus, soveltava tutkimus sekä kehittämistyö.

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksella tarkoitetaan valtion talousarviossa tutkimus- ja kehittämistoimintaan kohdennettuja määrärahoja ja myöntämisvaltuuksia eli aikeita käyttää rahaa. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan julkiseen rahoitukseen sisältyvät ministeriöiden, valtion virastojen ja laitosten käyttöön kohdennetut t&k-varat sekä valtionavut. Valtion liikelaitosten ja kuntien kehittämistyö ei ole laskelmissa mukana.

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen tutkimuksen yhteiskuntapoliittisen (sosioekonomisen) tavoitteen mukaisessa jaottelussa on kyselylomakkeessa tilastovuodesta 2008 alkaen ollut käytössä Eurostatin kansainvälinen NABS-luokitus (Nomenclature for the Analysis and Comparison of Scientific Programmes and Budgets, rev. 2007). Ennen vuotta 2016 tietojen taulukoinnissa ja julkistuksessa on käytetty pohjoismaista Nordforsk-luokitukseen perustuvaa jaottelua, jonka mukaiset tiedot ovat muunnettu vastaamaan NABS-luokitusta. Vuodesta 2016 alkaen Nordforsk-luokitteluun perustuvat tarkentavat luokat on poistettu käytöstä.

Tiedot kerää ja tilaston laatii Tilastokeskuksen Yritykset, globalisaatio ja innovaatiot -ryhmä. Tiedonantajia ovat valtion virastot ja organisaatiot, ministeriöt ja niiden alaiset tutkimuslaitokset.

1.3 Lait ja asetukset

Tutkimus- ja kehittämistoimintatilastojen tuotannossa sovelletaan tilastolakia (280/2004). Lisäksi EU:n tiede- ja teknologiatilastoja koskeva Komission asetukset (EY) N:o 995/2012 edellyttää tietojen keruuta ja ohjaa tilastojen laadintaa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tiedot kerätään sähköisellä lomakkeella tutkimus- ja kehittämisrahoitusta saavilta ja jakavilta valtionhallinnon yksiköiltä. Tiedonantajia ovat valtion virastot, organisaatiot, ministeriöt ja niiden alaiset tutkimuslaitokset. Myös tutkimusprojekti voi olla tilastoyksikkönä. Eräiltä osin tiedot saadaan suoraan talousarvioesityksestä. Tiedonantajajoukkoa päivitetään vuosittain.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilaston laadinnassa noudatetaan OECD:n määritelmiä ja suosituksia. Tutkimusrahoitus tilastoidaan budjetointi-, ei käyttövuoden mukaan. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoiksi lasketaan se osuus menoista, jolla rahoitetaan kyseisen määritelmän mukaista toimintaa. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rajaaminen jää kuitenkin kyselyn vastaajalle annettujen ohjeiden ja määritelmien perusteella, mikä saattaa aiheuttaa mittausvirhettä. Tilasto on kokonaistutkimus. Katoa ei käytännössä ilmene, sillä vastaajiin otetaan yhteyttä tarvittavissa määrin.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitustilasto tilasto ilmestyy vuosittain. Tilastovuoden t&k-rahoitus perustuu hallituksen eduskunnalle antamaan esitykseen valtion talousarviosta. Ilmoitettuihin tilastovuotta koskeviin lukuihin eivät näin ollen sisälly eduskunnan hyväksymään talousarvioon mahdollisesti sisältyvät t&k-rahoitukseen kohdistuvat muutokset. Tilasto on vuosittain laadittu samoin perustein kuitenkin niin, että talousarvioesityksestä merkittävästi poikkeavat eduskunnan päätökset on kuitenkin otettu huomioon.

Talousarvioesitykseen perustuvien ennakkotietojen julkistamisajankohta on tilastovuoden helmikuu (t-10). Hyväksytyyn tarkistettuun budjettiin perustuvien lopullisten tietojen julkistus on elokuussa (t+8). Ennakkotiedot tarkentuvat myöhemmin lisätalousarvioiden tai tosiasiallisten maksatustietojen myötä. Tavoitteena on tuottaa mahdollisimman validi aikasarja rahoituskehityksestä mahdollisimman nopeasti tiedon käyttäjien saataville. Lopullisiin budjettitietoihin vaikuttavat lisätalousarvioiden lisäksi myös tosiasialliset maksatustiedot. Näin ollen vuoden 2021 elokuun tilastojulkistuksessa vuoden 2020 tiedot ovat lopullisia.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilaston tiedot julkaistaan kokonaisuudessaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla, jossa on saatavilla myös pdf-muotoinen sähköinen julkaisu. Tilastotiedote julkistetaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Internet-sivuilla julkaistava muu materiaali toteutetaan suomeksi ja englanniksi. Erillisselvityksiä tuotetaan asiakkaiden tilauksesta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen tilastoa on varsinaisesti laadittu vuodesta 1975 lähtien. Tilasto siirrettiin vuonna 2002 Suomen Akatemiasta sellaisenaan Tilastokeskukseen.

Valtion tutkimuslaitoksilla on tutkimustehtävän lisäksi vaihtelevassa määrin mm. asiantuntija-, valvonta- ja erilaisia viranomaistehtäviä. Tästä johtuen t&k-toimintaan kohdistuvan rahoituksen osuus niiden budjeteissa poikkeaa suuresti toisistaan. Tutkimuslaitosten määrä vaihtelee niiden lopettamisten ja toimintojen yhdistämisten vuoksi. Tutkimuslaitokset ovat rooleiltaan ja tehtäviltään hyvin erilaisia eikä selkeää kriteeristöä tutkimuslaitosten määrittelemiseksi ole. Yksittäisten laitosten määrittelemisessä valtion tutkimuslaitoksiksi on otettu huomioon niiden omat tai ministeriöidensä lausunnot niiden roolista.

1.1.2019 toimintansa aloitti Ruokavirasto, sisältäen entisen Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) ja Maaseutuviraston (Mavi) toiminnot sekä osan Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta. Vuonna 2020 tutkimuslaitosten tutkimusrahoitustietoihin vaikuttaa laskentamenetelmiin tehty päivitys. Päivitys nostaa ilmoitettuja kokonaistutkimusmenoja noin 11,8 miljoonalla eurolla.

Yliopistojen tutkimus- ja kehittämisrahoituksen määrittely perustuu osin aiempien vuosien toteutuneisiin tutkimusmenoihin ja tutkimusmenojen osuuteen yliopistojen perusrahoituksessa. Tutkimusrahoitukseen vaikuttaa tilastovuodelle 2017 tehty laskentamenetelmän päivitys, ja siitä seurannut toteutuneiden tutkimusmenojen nousu.

Vuonna 2018 ammattikorkeakoulut on erotettu luokasta muu rahoitus omaksi luokakseen.

Vuoden 2020 ennakkotietoja on päivitetty elokuussa 2020 ja helmikuussa 2021 Covid-19 -pandemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi, joka vaikuttaa merkittävästi valtion tutkimus- ja kehittämistoimintaan

kohdistuviin määrärahoihin. Covid-19 -pandemiasta aiheutunut liiketoiminnan häiriörahoitus kanavoitiin Business Finlandin kautta. Häiriörahoitus koostui esiselvitysrahoituksesta, kehitysrahoituksesta sekä lainoista kotimarkkina ja kansainvälistä kasvua hakeville yrityksille. Häiriörahoitukseen liittyviä myöntövaltuuksia oli vuonna 2020 yhteensä noin 1 040 miljoonaa euroa. Suurin osa rahoituksesta oli avustusmuotoista kehittämisrahoitusta liiketoiminnan häiriötilanteisiin. Tukea on käytetty erilaisiin kehittämishankkeisiin, mutta rahoitus ei pääosin täytä OECD:n ja Tilastokeskuksen käyttämää tutkimus- ja kehittämistoiminnan määritelmää. Häiriörahoitus on poistettu lopullisista vuoden 2020 t&k-määrärahoista.

Ennakkotieto tutkimus- ja kehittämistoiminnan budjettirahoituksesta julkaistaan syksyn talousarvioesityksen pohjalta. Ennakolliset tiedot perustuvat osin myös ennusteisiin, jotka pohjautuvat suunnitelmiin ja sen hetkisen kuluvan vuoden toteumiin. Suunnitelmat ja rahoituksen kohdentuminen voivat kuitenkin muuttua ja tarkentua ennakkollisten tietojen julkaisemisen jälkeen, ja suuretkin muutokset lopullisiin tietoihin ovat mahdollisia.

T&k-rahoitustilastojen tuottamat tiedot ovat OECD:n ja EU:n jäsenmaissa kokonaistasolla vertailukelpoisia. Merkittävimmät eroavuudet maiden välillä ilmenevät rahoituksen yhteiskuntapoliittisen tavoitteen mukaisessa luokittelussa. Kyselyn kohderyhmään lukeutuvat tilastoyksiköt päivitetään vuosittain.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa –tilasto kuvaa julkista t&k-rahoitusta; Tilastokeskuksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilasto puolestaan kuvaa t&k-toiminnan menoja. T&k-menotilastossa (toteuma) oleva julkinen rahoitus ei välttämättä ole sama kuin rahoitustilaston julkinen t&k-rahoitus (aikomukset). T&k-rahoitustilastoon, toisin kuin tutkimustilastoon, sisältyy myös kansainvälisten järjestöjen ja organisaatioiden jäsenmaksuja ja rahoitusosuuksia. T&k-toiminnan perusmääritelmä on molemmissa tilastoissa sama.

Lisätietoja

Heidi Pirkola 029 551 3246
Vastaava osastopäällikkö:
Katri Kaaja

tiede.teknologia@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute